

Evolutie van het sociaal elektriciteitsstarief op de residentiële markt

December 2011

Het doel van dit document bestaat erin de evolutie van de prijs van de elektriciteit verkocht aan de beschermde klanten op de vrijgemaakte markt te illustreren.

Methodologie :

De sociale tarieven die in het hele land van toepassing zijn worden vergeleken met het oude sociale tarief dat van toepassing was op de markt voor de vrijmaking ervan en tot in oktober 2007. In bijlage worden de sociale tarieven ook met de commerciële tarieven vergeleken..

Er worden vier typeklanten (Da, Db, Dc en Dd) genomen die aan de definities van EUROSTAT beantwoorden.

Vanaf januari 2007 werd het nachttarief uitgebreid tot het weekend. Deze verandering gaf geen aanleiding tot een tariefaanpassing wat het sociaal tarief betreft. Dat leverde een voordeel op voor de klanten met een verbruik tijdens de daluren. Vandaar dat de Eurostat-typeklanten Dc en Dd hier werden omgedoopt tot Dc1 en Dd1, omdat de daluren talrijker zijn geworden dan in de oorspronkelijke definitie van Eurostat.

De in de studie gebruikte typeklanten zijn dus :

- klant Da (600 kWh/jaar, zonder nachtteller, 6kVA, gezin van 2 personen),
- klant Db (1.200 kWh / jaar, zonder nachtteller, 6kVA, gezin van 2 personen),
- klant Dc1 (3.500 kWh /jaar, waarvan 1.300 kWh tijdens daluren vóór 2007 en 1.900 kWh tijdens daluren vanaf 2007, 4-9kVA, gezin van 4 personen),
- klant Dd1 (7.500 kWh /jaar, waarvan 2.500 kWh tijdens daluren vóór 2007 en 3.900 kWh tijdens daluren vanaf 2007, 4-9kVA, gezin van 4 personen).

Vóór augustus 2007 was het oude sociale tarief van toepassing. Dit tarief was gelijk aan het oude gereguleerde tarief, met uitzondering van de jaarlijkse vaste basisterm waarvan de beschermde klant was vrijgesteld en de gratis eerst verbruikte 500 kWh. Dit voordeel vertegenwoordigde dus voor alle consumenten een korting op de factuur die gelijk was aan de som van de vaste jaarlijkse basisterm en van de waarde van 500 kWh. Tegen de voorwaarden van juli 2007 vertegenwoordigde dit 87,25 € per jaar en per sociaal tarief, ongeacht het verbruik¹.

Vanaf augustus 2007 werd een nieuw sociaal tarief ingevoerd dat overeenstemt met de prijs betaald door een consument die van het voordeligste handelstarief in de goedkoopste distributiezone geniet, exclusief vaste termen maar zonder gratis kWh. Er worden drie sociale

¹ De vaste term bedroeg $9,72 * Ne$ € per jaar en de gratis kWh $8,214 * Ne + 1,698 * Nc$ c€/per kWh; de indexeringsparameters Ne en Nc van juli 2007 bedroegen respectievelijk 1,4747 en 1,4544

tarieven berekend volgens bepaalde regels die zijn vastgelegd bij ministerieel besluit²: een normaal tarief zonder nachtteller, een tweevoudig uurtarief en een uitsluitend nachttarief. Tot de aanpassing van deze nieuwe tarieven werd beslist toen bleek dat het oude sociale tarief op basis van de gemiddelde distributiekosten minder interessant kon zijn dan de prijs die volgens sommige handelstarieven in zones met lagere distributietarieven werd betaald.

De nieuwe tarieven worden berekend op halfjaarlijkse basis (geldend van februari tot juli en van augustus tot januari), waarbij de eerste periode van augustus 2007 tot januari 2008 liep. Als gevolg van verplichte uitvoeringstermijnen zag men zich gedwongen de toepassing van een nieuw tarief uit te stellen tot oktober 2007 ; het oude tarief bleef van toepassing van augustus tot september en er werd een nieuw sociaal tarief herberekend om de beschermde klant hetzelfde voordeel te verschaffen als wat oorspronkelijk voor de eerste periode van zes maanden was voorzien. Dat is de reden waarom het nieuwe en het oude sociale tarief hetzelfde zijn gedurende de eerste 3 maanden en een nieuw sociaal tarief bijzonder laag is gedurende de drie volgende maanden van deze eerste periode van 6 maanden. De procedures voor de berekening en toepassing van het sociale tarief tijdens de eerste periode van zes maanden, de zogeheten overgangperiode, werden vastgelegd bij ministerieel besluit³.

Vanaf februari 2008 is het stelsel van het nieuwe sociale tarief in werking getreden, met als gevolg een tariefverandering op elke 1 februari en elke 1 augustus.

Zowel de oude als de nieuwe sociale tarieven zijn « all-in » tarieven waarin de transmissie- en distributiekosten al inbegrepen zijn en die dus niet verschillen van de ene DNB tot de andere. Deze tarieven zijn dus dezelfde in de drie gewesten, met als enige uitzondering de gratis kWh in Vlaanderen, waarvan alle huishoudelijke verbruikers, sociale inbegrepen, kunnen genieten. In het oude systeem maakte het niet cumuleren van de gewestelijke gratis kWh dat er voor de in aanmerking genomen klantentypes⁴ geen onderling verschil tussen de gewesten tot uiting kwam. Na de goedkeuring van de nieuwe sociale tarieven zijn de Vlaamse klanten dus de enige die van de gratis kWh genieten, wat het verschijnen van twee curven voor deze nieuwe tarieven (Vlaanderen enerzijds, de overige gewesten anderzijds) verklaart.

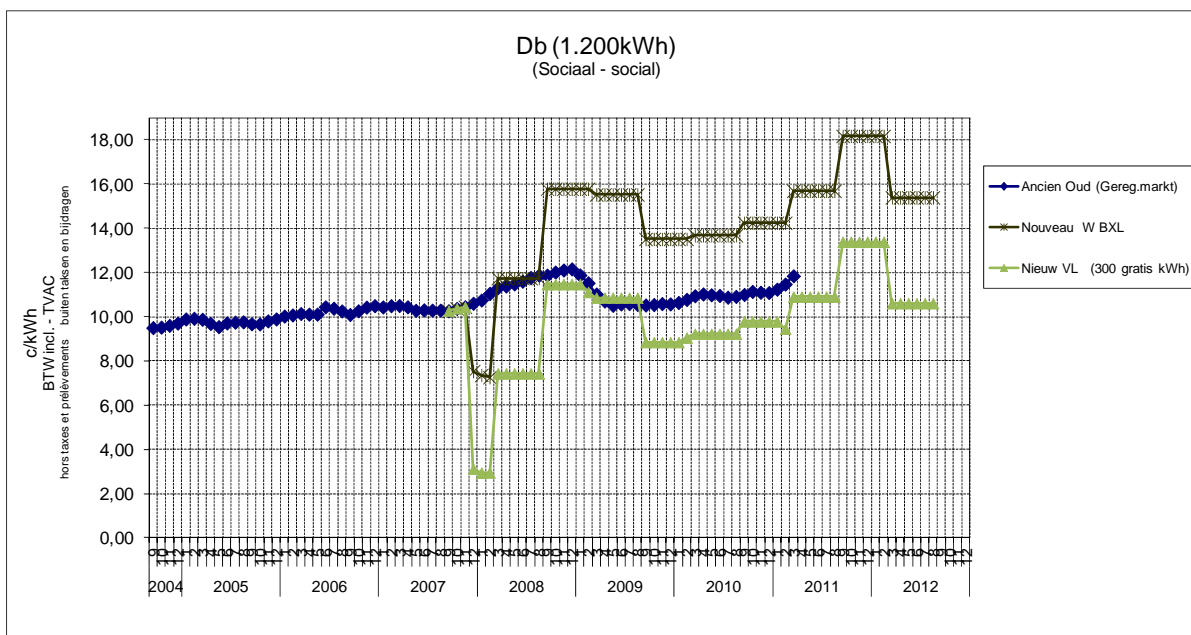
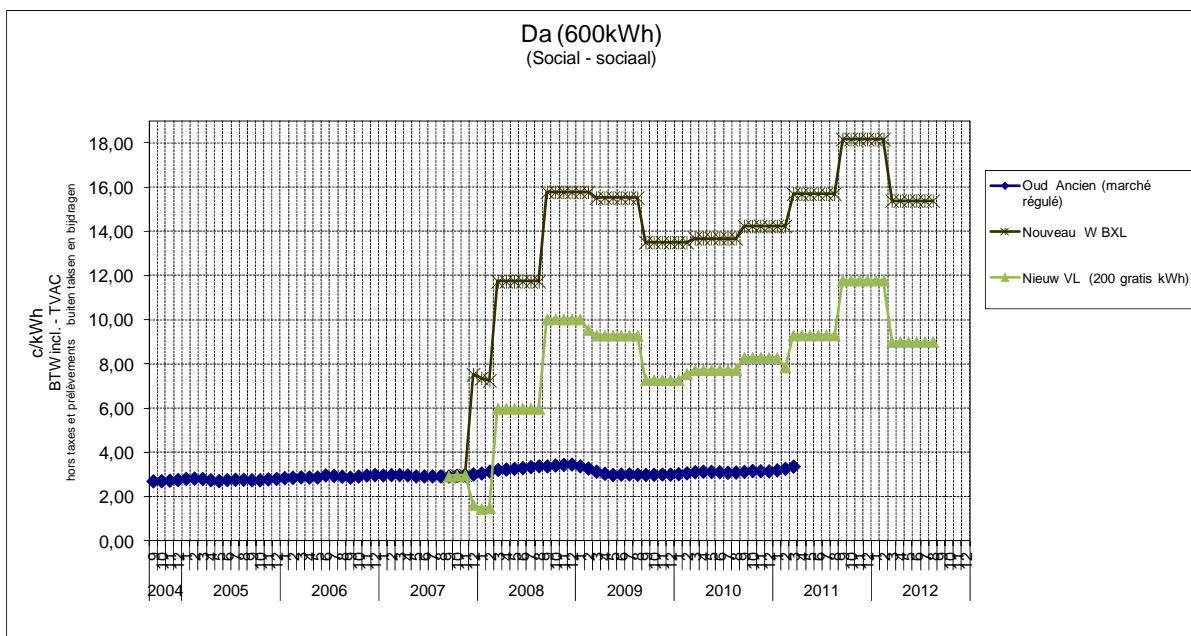
² 30 MAART 2007. — Ministerieel besluit houdende vaststelling van sociale maximumprijzen voor de levering van elektriciteit aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie, verschenen in het Staatsblad van 6 juli 2007.

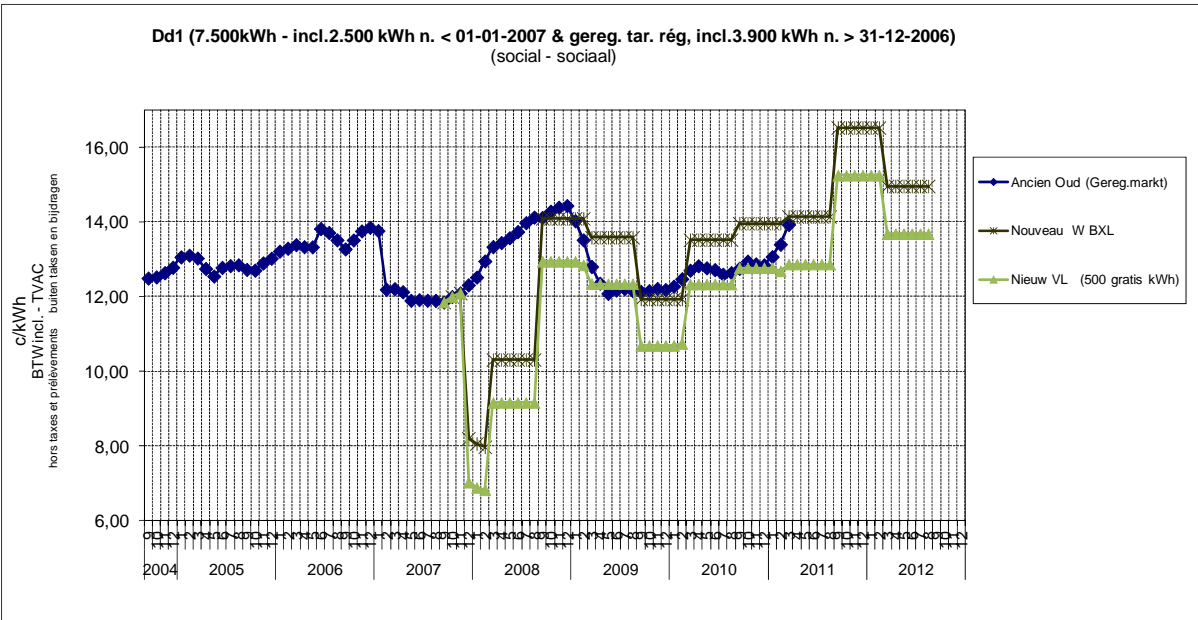
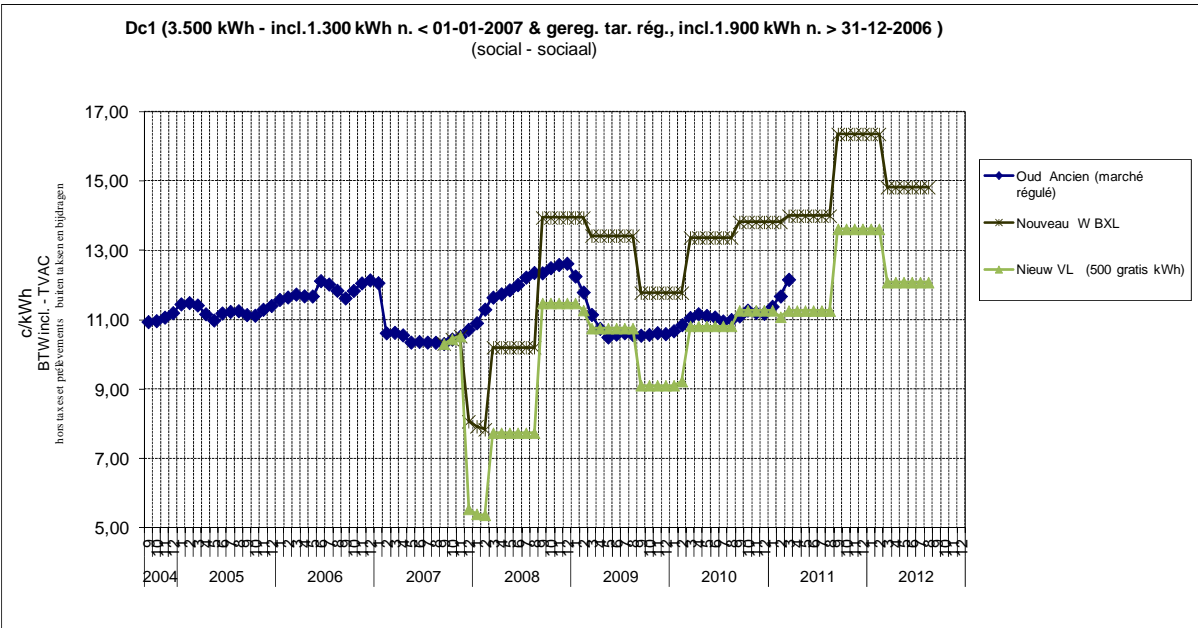
³ 27 AUGUSTUS 2007. — Ministerieel besluit houdende de bekendmaking van de sociale maximumprijzen van toepassing op de periode vanaf 1 augustus 2007 tot en met 31 januari 2008 voor de levering van elektriciteit aan de beschermde residentiële klanten met een laag inkomen of in een kwetsbare situatie, verschenen in het Staatsblad van 30 augustus 2007.

⁴ Deze laatste zijn representatief voor gezinnen van één alleenstaande tot 4 personen, waarvoor de gratis kWh in Vlaanderen van 200 tot 500 kWh/jaar bedragen en dus niet de gratis 500 kWh van het sociaal tarief overschrijden. Deze gratis kWh waren niet cumuleerbaar met de gratis kWh toegekend door het Vlaams gewest volgens de samenstelling van het gezin.

De CREG heeft onder andere vastgesteld dat parameter Nc niet meer de evolutie van de reële productie- en aankoopkosten van elektriciteit in België weergeeft en dat hij meer en meer afwijkt van de prijsvormingsmechanismen voor elektriciteit op de vrijgemaakte markt. Bijgevolg heeft de CREG besloten vanaf april 2011 een einde te stellen aan de publicatie van parameters waarvan ze de relevantie niet langer kan garanderen. Bijgevolg wordt het oude gereguleerde stelsel ook niet meer berekend.

Grafieken van de prijzen – inclusief BTW – exclusief andere belastingen en heffingen :

Analyse :

Een eerste blik op de grafieken bevestigt dat het nieuwe sociale tarief op basis van een lagere prijs per kWh minder voordelig blijkt voor de kleine verbruikers, terwijl het oude sociale tarief dat een zelfde tariefvermindering onafhankelijk van het verbruik opleverde, deze kleinste verbruikers bevoordeelde.

Men kan opmerken dat, naargelang de grootte van de sociale verbruiker, deze laatste met het nieuwe tarief een toestand heeft gekend die kan gaan van een blijvend nadeel (voor een zeer kleine verbruiker die niet van de gewestelijke gratis kWh geniet) tot een blijvend voordeel voor de grote en middelgrote verbruikers die van de gewestelijke gratis 500 kWh genieten. Dit voordeel is echter geneigd om duidelijk te verminderen met de recente daling van de brandstoffenprijzen en de stabilisering van de prijzen van de industriële producten die in de berekening van de parameters N_e en N_c tussenkomen. Deze parameters hebben geen rechtstreekse invloed op de nieuwe sociale tarieven op basis van de voordeligste handelstarieven op de markt en de distributie- en transmissietarieven⁵. Deze twee laatste tarieven zijn duidelijk omhooggegaan sinds begin 2008. Vanaf de tweede helft van 2009 zijn verscheidene meerjaren distributietarieven goedgekeurd en ook gestegen. Bovendien zijn de handelstarieven in hun geheel samengetrokken in een kleinere prijzenkorf, wat het voordeel van de toekenning van het goedkoopste tarief vermindert. De overige schommelingen houden verband met de waarde van de handelstarieven, die variëren naargelang het door de leveranciers gevoerde handelsbeleid.

De CREG heeft onder andere vastgesteld dat parameter N_c niet meer de evolutie van de reële productie- en aankoopkosten van elektriciteit in België weergeeft en dat hij meer en meer afwijkt van de prijsvormingsmechanismen voor elektriciteit op de vrijgemaakte markt. Bijgevolg heeft de CREG besloten vanaf april 2011 een einde te stellen aan de publicatie van parameters waarvan ze de relevantie niet langer kan garanderen. Bijgevolg wordt het oude gereguleerde stelsel ook niet meer berekend.

Besluiten :

De nieuwe sociale tarieven hebben de huishoudelijke klanten in het Vlaams gewest bevoordeeld, behalve de kleinste. De gratis kWh toegekend door het gewest bleven er behouden en vervingen geheel of gedeeltelijk de vroegere gratis 500 kWh aangeboden door het oude sociale tarief.

⁵ Sommige van deze tarieven zijn echter ook geïndexeerd in N_c en N_e , maar dat is niet noodzakelijk het geval voor het goedkoopste tarief dat in aanmerking zal genomen worden voor de berekening van nieuwe sociale tarieven.

In Wallonië en Brussel zijn de nieuwe sociale tarieven, bij gebrek aan gratis kWh, minder interessant gebleken dan in Vlaanderen en vanaf het begin voor de zeer kleine verbruikers zelfs minder interessant dan het oude tarief.

De nieuwe sociale tarieven geldend vanaf februari tot en met juli 2012, die op prijzen van september tot november 2011 gebaseerd zijn, dalen aanzienlijk.

Voor alle klanten in Brussel en Wallonië evenals in Vlaanderen blijft het nieuwe sociaal tarief op een merkbaar lager peil staan dan de gewone commerciële tarieven (zie bijlage).

Bijlage

Vergelijking van het sociaal tarief met de commerciële tarieven

De vergelijking is gemaakt in het Vlaamse gewest waar de commerciële tarieven van lagere distributiekosten genieten en waar het verschil tussen deze tarieven en de commerciële tarieven dus kleiner is dan in de andere regio's.

